

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ תבוא, ח"י אלול, ה'תשל"ג

חלק ב – יוצא-לאור לש"פ תבא, ט"ז אלול, ה'תש"פ

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים לבריאה

שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

לעילוי נשמת

אבינו הרה"ח הרה"ת וכו' ר' משה חיים ז"ל

ב"ר תנחום זאב הי"ד

נלבי"ע כ"ף אלול ה'תשע"ד

סאפאטשקינסקי

ת' נ' צ' ב' ה'

ולזכות אמנו מרת שרה לאה שתליט"א

נדפס על ידי ולזכות

בתם וחתנם

מרת רבקה נעמי ובעלה הרה"ת ר' יוסף יצחק

ומשפחתם שיחיו לאורך ימים ושנים טובות ובריאות

ליין

ועד הנחות בלה"ק

מכון להוצאה לאור תורת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

Lahak Hanochos Inc. 788 Eastern Parkway, Suite 408, Brooklyn, N.Y. 11213

Tel. (718) 604-2610 Email: info@lahak.org

ב"ה. אלול, ה'תש"פ

תורת מנחם מעייני הישועה

משיחות לילות חג הסוכות ה'תשמ"א – ה'תשנ"ב

בעריכה מחודשת והוספות רבות

דָּבָר דְּבוּר עַל אִפְנֵי

במחיר מסובסד של \$12

עם משלוח בארה"ב \$16

המחיר עד ערב ראש השנה

הכמות מצומצמת ונל הקודם זוכה

כנסו עוד היום לאתר, והזמינו את הספר:

www.Lahak.org/Simcha

או בטלפון: בארה"ב 718-604-2610 ; באדה"ק 018-9606-03

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ תבוא, ט"ז אלול הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק שני מהתוועדות ש"פ תבוא, ח"י אלול ה'תשל"ג, הנחה בלתי מוגה (חלק ראשון י"ל לש"פ תצא, ט' אלול).

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יא"ג אלול, ה'תש"פ,

שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע,

ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2020 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5780 • 2020

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

וכסגונו במכתבו שעולם הפוך עתה, יקוים בזה בירור אוכל מתוך אוכל, דרגא אחר דרגא, חולין מעשר תרומה קדש ועד למי חטאת טלא דבדולחא וכו' המביאה לביאת משיח צדקנו ותחיית המתים וק"ל.

בברכת הצלחה בעבודתו בקדש מתוך מנוחה שמחה וטוב לבב בענינים הכללים והפרטים גם יחד.

ג

בי"ה, כד' טבת תשכ"ב
ברוקלין

האברך ... שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכא' טבת.

התקוה שבודאי לומד בכל יום תורת החסידות דא"ת, ונכון הדבר שיתחיל להניח תפילין דרבינו תם.

בטח שומר על שלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים, ונוהר בטבילת עזרא.

לשאלתו באיזה ישיבה ימשיך לימודו.

כפי המבואר בקונטרס עץ החיים לכ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע, מובן ופשוט שצריך להיות הלימוד בישיבה בה לומדים נגלה וחסידות גם יחד. ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

בברכה לבשו"ט

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

ש.מ. סימפסון, מזכיר

❁ ❁ ❁

שעולם הפוך .. בירור: ע"פ פסחים נ, א. וש"נ.

בירור אוכל מתוך אוכל, דרגא אחר דרגא: ראה בארוכה המשך תער"ב ח"ב ע' א'נ ואילך. חולין מעשר תרומה קדש ועד למי חטאת: ראה חגיגה יח, ב (במשנה).

למי חטאת טלא דבדולחא .. ותחיית המתים: ראה זח"ג מט, א. לקו"ת האזינו עג, ג. ובכ"מ. המביאה .. ותחיית המתים: ראה ע"ז כ, ב. וש"נ.

ג

מצילום האגרת.

כפי המבואר בקונטרס עץ החיים: ראה שם פי"א ואילך; פכ"ב ואילך. ואין לך דבר העומד בפני הרצון: ראה זח"ב קסב, ריש ע"ב.

טז. הביאור בנוגע לפירוש רש"י:

מ"ש רש"י י"א ארורים יש כאן כנגד י"א שבטים" — הנה שייכותם היא לא רק מצד ענין המספר, אלא כל א' מי"א הארורים מכוון כנגד א' מי"א השבטים (אע"פ שכל א' מי"א הארורים נאמר לכל בני"), וזוהי גם ההסברה מדוע נבחרו י"א ענינים אלו דוקא, כיון שהם מכוונים ושייכים למאורעות שאירעו אצל י"א השבטים שכנגדם (ואף שיש כמה ענינים לכל שבט, מ"מ, נבחר ענין אחד שבו חלוק שבט זה משאר השבטים), כדלקמן.

ולכן לא צריך רש"י לבאר מדוע נבחרו י"א ענינים אלו דוקא — דכיון שאומר שהם "כנגד י"א שבטים", מבין הבן חמש למקרא שייכותם למאורעות שאירעו אצל השבטים⁸⁵, שכבר למדס לפני'ז בחומש או בפירוש רש"י, כדלקמן.

[וכאן רואים שכאשר הולכים לשיטת רש"י, אזי מבינים בפשטות כל הענינים מהפסוק עצמו, ואין צורך לחפש לפרש זאת בכמה אופנים, כמו בפירוש הראב"ע⁸⁶ וכו'].

יז. ובהקדמה:

רש"י פירש כבר ש"האמהות נביאות היו"⁸⁷, ולכן נתנו שמות לבניהם ע"ש מאורעות שיהיו בעתיד — וכמו "ותקרא שמו ראובן"⁸⁸, ופירש רש"י, "אמרה ראו מה בין בני לבן חמי וכו'", אע"פ שמאורעות אלו אירעו במשך השנים לאח"ז — מאורעות הקשורים עם תכונות נפשם.

זאת ועוד:

אע"פ שמדובר כאן אודות בני' בדורות שלאחרי השבטים, בניהם ובני בניהם כו' — הרי מובן שהענינים והתכונות המיוחדות שהיו אצל כל שבט, השפיעו ופעלו ונמשכו גם אצל בניהם אחריהם.

וכפי שהבן חמש למקרא למד כבר בפ' ויחי⁸⁹: "שמעון ולוי אחים כלי חמס מכורותיהם וגו' אחלקם ביעקב ואפיצם בישראל", "אפרידם זה מזה וכו'" — דכיון שאצל שמעון ולוי אירע ענין בלתי-רצוי בהיותם יחד ("בעצה אחת כו'"), הרי זה נוגע גם לבניהם אחריהם בדורות

(85) ראה גם אברבנאל ומשכיל לדוד כאן.

(86) פרשתנו שם, יד (שהם דברים שבסתר

(כו').

(87) ויצא כט, לד.

(88) שם, לב.

(89) מט, ה"ז ובפרש"י.

שלאח"ז, שלא טוב שיהיו ביחד, ולכן "אפרידם זה מזה". ועד"ז בנוגע ליהודה, שכיון שהי' מושל באחיו⁹⁰, עברה תכונה זו לבניו אחריו, שלכן, "לא יסור שבט (מושלים) מיהודה ומחוקק גו"⁹¹, "אלו ראשי גלויות שבבבל .. (ו)נשיאי ארץ ישראל"⁹¹.

ועתה נבוא לבאר השייכות של תוכן י"א הארורים עם מאורעות שאירעו אצל י"א השבטים — לא לפי המנין המובא בכ"מ שלוי לא נמנה בין השבטים, ובמקומו נחלק יוסף לב' שבטים: מנשה ואפרים, אלא לפי המנין שבפסוקים אלו: "שמעון ולוי .. ויוסף גו"⁹².

יח. ועל הסדר:

הענין הראשון הוא "ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה גו' ושם בסתר" — עבודה זרה.

מי הוא השבט ששייך להכשל בע"ז יותר משאר השבטים [חוץ מחטא העגל שהי' שייך לכל בני], שכנגדו נאמר ענין זה?

ובכן: לבן חמש למקרא יש ראש טוב, ולכן זוכר מה שפירש רש"י בפ' לך על הפסוק⁹² "וירדוף עד דן", "שם תשש כחו שראה שעתידין בניו להעמיד שם עגל"; ומזה שהעמידו העגל בחלקו של דן דוקא, מובן, שאצל שבט דן היתה חולשה ("א שוואכקייט") לענין של ע"ז.

ומזה מובן, ש"ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה גו' ושם בסתר" נאמר כנגד שבט דן, שהי' זקוק לאזהרה מיוחדת בנוגע לענין של ע"ז.

יט. ולאח"ז נאמר "ארור מקלה אביו ואמו":

רש"י מפרש ש"מקלה" היינו (לא מכה, אלא) "מזלזל" באביו ואמו — שזהו ע"ד מה שלמד הבן חמש למקרא זה עתה אודות בן סורר ומורה: "איננו שומע בקול אביו ובקול אמו"⁹³, שענין זה קשור עם היותו "זולל וסובא"⁹⁴, והיינו, שמצד זה שיש אצלו ריבוי גשמיות כו', יכול לבוא למעמד ומצב שמזלזל באביו ואמו ואינו שומע בקולם כו' (משא"כ מי שהגשמיות שלו היא בצמצום, ומסתפק ב"לחם צר ומים לחץ", כך, שלא שייך אצלו הענין ד"זולל וסובא").

ומובן, שענין זה צריך להבהיר במיוחד בנוגע לשבט שמצינו אצלו ריבוי הרחבה בגשמיות.

90) ראה לקו"ש ח"ל ס"ע 219 ואילך.

91) יד, יד.

92) תצא כא, יח.

93) שם, כ.

94) שם, יו"ד ובפרש"י.

הוספה

א

בי"ה, יט' אלול תשי"ז
ברוקלין

האברך ... שי'

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיי"ב אלול, בו כותב שכנס ללמוד בישיבת תומכי תמימים דלוד,

ויהי רצון שתהיי הכניסה בכל רמ"ח אבריו וש"ה גידיו, ללמוד בהתמדה ושקידה ולהדר בקיום המצות, מבלי להתרשם מפתויי היצר הרע, שאז מצליחים, ועל ידי התעוררות ר"ר של מיסדי ומנהלי ישיבת תומכי תמימים הם כ"ק רבותינו נשיאינו הקי', בהצלחה מופלגה,

ברכה לבשו"ט ולכוח"ט

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

א. קווינט, מזכיר

ב

בי"ה, ז' אלול תשי"ט
ברוקלין

הרה"ג ווי"ח אי"א מלאכתו מלאכת שמים

מוהי ישראל שי'

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך נתקבל מכתבו מעשי"ק ונעם לי לקרות בו שנראית התעוררות גדולה בתוככי הישיבה הקי' בהתמדה ושקידה וכו'

ויהי רצון שתלך הוספה זו הלוך ואור בלימוד נגלה דתורה ופנימיות התורה שחד הן כי תורה אחת לכולנו תורה תמימה, ובודאי שזה וזה מוסיף,

א

מצילום האגרת.

ב

מוהי ישראל: גרוסמן, ירושת"ו. אגרות נוספות אליו — אג"ק חכ"ב אגרת ח'שצו, ובהנסמן בהערות שם.

הישיבה הקי': תומכי תמימים — לוד.

כי תורה אחת לכולנו: ע"פ תניא רפמ"ד. ספמ"ו. ובכ"מ.

תורה תמימה: ע"פ תהלים יט, ח. וראה סה"מ תרנ"ט (הוצאת תשע"א) בהוספות ע' רצה. וש"נ.

הרי הזמן המוכשר לזה הוא מיד עתה — התחלת זמן הלימודים, וכהלשון הידוע¹⁷⁵: איך שמתחילים — כך הולך ונמשך.

* * *

לו. עומדים עתה באמצע הכינוס של המוסדות, שהתחיל ביום התייסדות ישיבת תומכי תמימים, ט"ו באלול, שבו קיימא סיהרא באשלמותא¹⁷⁶, והמשכו בח"י אלול.

וכיון שח"י אלול הוא באמצע שבעת ימי המשתה¹⁷⁶, והרי חתן דומה למלך¹⁷⁷, ש"אמר מלכא עקר טורא¹⁷⁸ — בודאי יקויימו כל ההחלטות שנתקבלו בכינוס שהי' באופן של "הנאה להן והנאה לעולם"¹⁷⁹, ויהיו כל הענינים בהצלחה רבה ומופלגה.

ובמיוחד בנוגע לילדים שחוזרים ממחנות הקיץ לקראת הימים טובים — שמיד ירשמו אותם לישיבות, והילדות לבית-רבקה וכו', כל אחד במקום המתאים לו.

וכל זה יהי' הכנה לשנת הקהל, ועד שנזכה אז לשמוע קריאת התורה מפי המלך — משיח בעצמו — מעל הבימה¹⁸⁰, בביהמ"ק השלישי.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן הניגון "ושמחת בחגך". ולאחר תפלת מנחה התחיל לנגן ניגון זה].

(177) פרדר"א פט"ו.

(178) ראה ב"ב ג, ב.

(179) סנהדרין עא, סע"ב (במשנה).

(180) סוטה מא, א (במשנה).

(175) ראה גם תו"מ — רשימת היומן ע' שנר. וש"נ.

(176) של אדמו"ר מהוריי"צ (בשנת תרנ"ז — ראה בהוספות לסה"מ תרנ"ז ס"ע שח ואילך. וש"נ).

ובכן: השבט שאצלו מצינו הרחבה מיוחדת בגשמיות הוא — שבט אשר, כפי שהבן חמש למקרא למד כבר: "מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך"⁹⁵.

וכיון שמצד ההרחבה בגשמיות שיש אצל שבט אשר יכול להיות מצב של "זולל וסובא", שמזה יכול לבוא הענין ד"מקלה (מזולל ב) אביו ואמו" — הרי מובן ש"ארור מקלה אביו ואמו" נאמר כנגד שבט אשר.

כ. וכאן נפסיק לעת עתה, כיון שכאן המקום לעורר בנוגע לענין החינוך:

ישנם הטוענים: מה נוגע כ"כ החינוך של ילד קטן, בן שלש, ארבע או אפילו חמש שנים, להתחיל מיד לחנכו בדרך הישר — לכל לראש יש לדאוג לכך שיהי' לו גוף בריא בגשמיות, ורק לאח"ז יתחילו לחשוב אודות חינוכו ברוחניות. אלא מאי, ישנו הענין ד"חושך שבטו שונא בנו"⁹⁶ — בשביל זה יש מספיק זמן לאחרי כן, אבל בינתיים יכולים לפנקו וליתן לו כל מה שרוצה... ובפרט כשהקב"ה נותן לו הצלחה בפרנסה שתהי' באופן ד"מאשר שמנה לחמו", ליתן לו "מעדני מלך"... שהרי כל ישראל מלכים הם⁹⁷, ולכן מגיע לו שיתנו לו מעדני מלך. ומה שיהי' לאחרי כן — ידאגו לכך לאח"ז.

ועל זה אומרת התורה — "תורה אור"⁹⁸, שמאירה את כל הענינים ומראה את התוצאות שיכולות לבוא לאחרי כן — שכאשר נותנים לילד כל מה שרוצה, אזי נעשה "זולל וסובא", ומזה בא לזולל באביו ואמו, "איננו שומע בקולנו"⁹⁴ — היפך לגמרי מנחת רוח וכיבוד אב ואם.

וגם כאשר האב והאם מוכנים לוותר על כבודם, והרי "האב שמחל על כבודו כבודו מחול"⁹⁹ — מורה התורה מה יהי' לאח"ז: "הגיעה"¹⁰⁰ תורה לסוף דעתו.. (ש)מלסטם את הבריות!

וכאשר באים "לומדים" וטוענים שאיתא בגמרא¹⁰¹ ש"בן סורר ומורה לא הי' ולא עתיד להיות", כך, שאין מה לדאוג... — הנה האמת היא שלא צריך ראי' מתנ"ך, ובלשון הגמרא¹⁰²: "למה לי קרא סברא

(99) קידושין לב, סע"א.

(100) פרש"י תצא שם, יח.

(101) סנהדרין עא, א.

(102) כתובות כב, א.

(95) ויחי שם, כ.

(96) משלי יג, כד.

(97) תקו"ז בהקדמה (א, ריש ע"ב). וראה

שבת סז, א. וש"נ.

(98) משלי ו, כג.

הוא", שהרי רואים במוחש בימינו אלו את כל הצרות, רח"ל, שבאים כתוצאה מזה שנותנים לילדים כל מה שהם רוצים!

וזהי הוראת התורה, שמורה את גודל החשיבות וההכרח לחנך ילד יהודי — לא לדאוג תחילה שיהי בריא בגשמיות וליתן לו כל מה שרוצה, ורק לאח"ז לחשוב אודות חינוכו, אלא להתחיל לחנכו מיד בקטנותו, בשנות הילדות.

כא. ובהמשך לזה, וכמדובר¹⁰³ גם בהתוועדויות הקודמות¹⁰⁴ בנוגע להשתדלות מיוחדת בחינוך בני ובנות ישראל שיחיו, ובמיוחד חינוכם של קטנים, ומתחיל מקטני קטנים,

הנה מאחר שהשנה הבע"ל היא שנת הקהל, בה נאמר⁷⁸ "הקהל את העם האנשים והנשים והטף" — דבר טוב ונכון, שבימי אלול ובפרט בימי הסליחות (וטוב שיהי ביום הראשון דסליחות, שהוא יום הראשון של השבוע שחל בו ר"ה — לפי קביעות שנה זו — ובאם אפשר פעם אחת בשבוע זה ופעם אחת בימי הסליחות), יארגנו "הקהל" לילדי ישראל,

דהיינו לאסוף ילדים קטנים ("טף"), בין בנים ובין בנות, ועאכו"כ אלו שגדולים מטף, ולהסבירם המשל המובא בלקו"ת³⁶, שבחודש אלול הקב"ה הוא כמשל מלך שקודם בואו לעיר יוצאין אנשי העיר לקראתו ומקבלין פניו בשדה, ואז רשאין כל מי שרוצה לצאת להקביל פניו, והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם כו' — שמשל זה שייך במיוחד לקטנים, כפי שדובר בהתוועדות הקודמת¹⁰⁵.

ולהסבירם גם הטעם על זה שהמלך נמצא בשדה דוקא — אף שמקומו של המלך הוא בהיכל מלכותו — שזהו מפני שהמלך רוצה להיות יחד עם בניו, והיות וחלק מבניו הם בדרגא כזו שנמצאים בשדה, ואינם ראויים עדיין להכנס לעיר, ועאכו"כ — להיכל מלכותו, לכן המלך יוצא לשדה להיות יחד אתם.

ותירה מזו: מצד רצון המלך להיות יחד עם בניו, הנה בהיותו בשדה הוא לא במצב של צער כביכול (ע"ד מ"ש¹⁰⁶ "בכל צרתם לו צר"), כי אם אדרבה, הוא ב"סבר פנים יפות", וב"פנים שוחקות", ולא עוד אלא

(103) מכאן עד סוס"ג — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בהוספות ללקו"ש
 ח"ד ע' 262 ואילך. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.
 (104) (105) (106) ישע"י סג, טו.

שמוכשרים לכך [ואם יש למישהו ספק אם הוא מוכשר לכך או לא — ישאל למישהו שאינו נוגע בדבר], צריכים להתנדב לעסוק בענין החינוך.

לד. ובהמשך לזה, הנה כאן המקום להזכיר אודות אלו שנסעו בשליחות כ"ק מו"ח אדמו"ר — שכיון שמאז כבר עבר זמן רב, עשר או עשרים שנה, יש לעורר עוד הפעם שצריכים לזכור ולידע שגם עתה נוסע הרבי ונמצא יחד עמהם¹⁶⁹,

וכפי שאמר¹⁷⁰ בנוגע לאביו, כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, שרועי ישראל לא יפרדו מעל צאן מרעיתם, ועי"ז פסק שבאופן כזה הוא גם אצלו, וכמארז"ל¹⁷¹ "מה להלן עומד ומשמש אף כאן עומד ומשמש",

ואדרבה: אם הצליח בהיותו בעלמא דין בהגבלות הגוף כו' — עאכו"כ עכשיו, שאין הגבלות הגוף (כמבואר באגה"ק סי' ז"ך), הרי בודאי שתהי' הצלחה בכל עניניו.

ולכן עליהם להמשיך בכל עניני העבודה שדורשים מהם, ובודאי יהיו בהצלחה, ומתוך מנוחה, ללא דאגת הפרנסה — "פן יחסר לחמו"¹⁴⁶.

וממנהלי המוסדות דורשים שיתנו משכורת גדולה לכל המתעסקים בענין החינוך, ויחשיבו את העלאת המשכורת בתורת צדקה, ובודאי יצליחם הקב"ה להשיג את הכסף הדרוש לכך.

לה. וכאן המקום להזכיר גם אודות ה"קופה" של ח"י אלול¹⁷²:

אלו שכבר נתנו — תבוא עליהם ברכה, ואלו שלא נתנו עדיין — יתנו מיד מחר.

והנתינה תהי' בכפלים משנה שעברה, אבל לאו דוקא כפליים בדיוק, שהרי דורשים שיהי' ללא הגבלות, ואם יתנו כפליים בדיוק, הרי זו הגבלה, ולכן יתנו קצת יותר מזה.

ואז יפתח הקב"ה את כל הצינורות כו', וכמ"ש¹⁷³ "ארבע הידות יהי' לכם", עי"ז שה"חמישית לפרעה", "דאתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין"¹⁷⁴.

ובודאי יעשו כל הנ"ל תיכף ומיד, כך, שלא יצטרכו להמתין להתוועדות הבאה כדי לחזור ולדבר על זה. ובפרט שבנוגע למלמדים

(169) ראה גם תו"מ חנ"ח ע' 412. וש"נ.
 (170) ראה אג"ק שלו ח"א ע' קמא.
 (171) סוטה יג, סע"ב.
 (172) ראה גם שיחת ח"י אלול דאשתקד בסופה (תו"מ חס"ט ע' 266). וש"נ.
 (173) ויגש מזו, כד.
 (174) זח"א רי, א.

לג. והנה, העסק בצרכי ציבור יכול להיות כבי' אופנים: (א) אצל בעלי עסק, ע"י מצות הצדקה, שנותנים מממונם עבור עניני הכלל, (ב) אצל יושבי אוהל, עי"ז שלומדים עם הציבור, ועד למלמדי תינוקות, וכפי שמצינו בגמרא¹⁶¹ על הפסוק¹⁶² "ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד", "אלו גבאי צדקה .. אלו מלמדי תינוקות", ולכן גם אצלם ישנו הענין ד"קומי אורי גו".

וענין זה שייך לח"י אלול — שהרי מצינו זאת אצל הבעש"ט ואדמו"ר הזקן¹⁶³:

בנוגע לבעש"ט — היתה התחלת עבודתו בהתעסקות עם ילדי ישראל דוקא, לחנכם באמירת אמן יהא שמ"י רבא, וכיו"ב ענינים פשוטים לגמרי¹⁶⁴.

ועד"ז בנוגע לאדמו"ר הזקן — שבשעה שבחר וקיבץ אליו למדנים מופלגים ללמוד עמהם פנימיות התורה כו', קרא קיבוץ זה בשם "חדר" דוקא¹⁶⁵ (ולא "ישיבה קטנה" או "ישיבה גדולה". ומה גם שכיון שהיו ג' כתות, הי' יכול לקרוא כתה א' בשם "חדר", כתה ב' בשם "ישיבה קטנה", וכתה ג' בשם "ישיבה גדולה", ואעפ"כ קרא כולם בשם "חדרים") — שכך נקרא המקום שבו לומדים ילדים קטנים, שזהו מצד גודל מעלת הלימוד עם ילדים קטנים דוקא — ומשם צמחו גדולי ומנהיגי ישראל, שיש מהם פירות ופירי פירות עד סוף כל העולם¹⁶⁶ (כפירוש החסידות¹⁶⁷ — שעושים "סוף" להעלם והסתור של העולם).

וכן ראו גם אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר, שמיד בבואו לכאן, השתדל לשלוח אברכים ובחורים שיהיו מלמדי תינוקות, והכניס את עצמו בענין זה באופן ש"שלוחו של אדם כמותו"¹⁶⁸.

ומזה רואים גודל מעלת ההתעסקות בענין החינוך, ולא כמו אלו שטוענים שההתעסקות עם ילדים קטנים אינה ענין גדול כ"כ, אלא אדרבה כו'.

ובפרט עכשיו, שיש קול צעקה שחסרים מלמדים — הנה כל אלו

(161) ב"ב ח, ב. (162) דניאל יב, ג. (163) ראה גם שיחת ש"פ תבוא, ט"ז אלול דאשתקד (תו"מ חס"ט ע' 236). וש"נ. (164) ראה כש"ט בהוספות סרפ"ח ואילך. וש"נ. (165) ראה תו"מ — רשימת היומן ס"ע שז ואילך. וש"נ. (166) לשון חז"ל — כתובות רפ"ט. זבחים לז, ב. ועוד. (167) ראה תו"מ חס"ז ריש ע' 217. וש"נ. (168) ברכות לד, ב (במשנה). וש"נ.

שגם "מקבל את כולם בסבר פנים יפות", ו"מראה פנים שוחקות לכולם", וזה פועל בהם ש"בלכתו העירה הרי הם הולכים אחריו".

כב. והנה בלקו"ת שם¹⁰⁷: "לא יתקיים בו אור ה' בלתי כלים, ולכן העצה לעשות כלים לאור ה' והם אותיות התורה ... וגם ע"י מצות הצדקה".

ולכן ראוי לקשר ענין הנ"ל (אסיפת הילדים) עם ענין של תורה וצדקה,

דהיינו, שישימו לפנייהם¹⁰⁸ ענין בתורה שבכתב מפרשת השבוע, וגם ענין בתורה שבע"פ השייך לימים אלו — בהלכות "החג" (דאלול, סליחות, ר"ה כו'), בהלכות השייכות לקטנים בהנהגתם הם.

וכן להשתדל שהילדים יתנו עכ"פ פרוטה א' לצדקה, (והרי גם כשנותן פרוטה א' הנה "הואיל ובמעות אלו הי' יכול לקנות חיי נפשו החיונית, הרי נותן חיי נפשו לה"¹⁰⁹).

כג. בקשתי — ובודאי יפרסמו כל הנ"ל בכל מקום שנמצאים בו ילדי ישראל, אפילו במקום שנמצא שם רק ילד א', ועאכו"כ במקום שנמצאים בו כו"כ מילדי ישראל, וע"ד שנאמר¹¹⁰ "ברוב עם הדרת מלך" — מלכו של עולם.

וע"י סיום השנה באופן זה, הרי "מפי עוללים ויונקים יסדת עז גו' להשבית אויב ומתנקם"¹¹¹, שיבטלו לגמרי (להשבית¹¹²) כל הענינים הבלתי רצויים והקטרוגים,

וע"ד מ"ש אדמו"ר הצ"צ¹¹³ עה"פ¹¹⁴ "ולא אבה ה' אלקיך לשמוע (כלל) אל בלעם גו'", הסיפור הידוע שהי' בימי הבעש"ט ז"ל, שרדפו ב"ד של מעלה לשטן המקטרג לחוב, ולא רצו לשמוע ממנו הקטרוגים כו'. וכן יהי' ע"י "מפי עוללים ויונקים יסדת עז גו'", שלא יצטרכו לשקו"ט וכיו"ב, מכיון שלא יהי' כלל המציאות של קטרוגים וכדומה — "להשבית אויב ומתנקם",

ותהי' לאלתר כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

* * *

(107) לב, ד. (108) ראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד הי"ח. (109) תניא פל"ז. (110) משלי יד, כח. (111) תהלים ח, ג. (112) ראה יהל אור עה"פ מזמור שיר ליום השבת (ע' שכת ואילך). (113) אוה"ת כי תצא ע' תקפה. וראה גם תו"מ חס"ט ע' 282. וש"נ. (114) תצא כג, ו.

כד. בנוגע לביאור המשך הכתובים בפרשתנו בשייכות ל"א השבטים:

הענין ד"ארור משיג גבול רעהו" (מחזירו לאחוריו וגונב את הקרקע¹¹⁵) — צריך להזהיר אצל מי שיושב על הגבול, שיש מקום לחשוד שיחזירו לאחוריו כו'.

וענין זה שייך אצל שבט ישכר, כמ"ש¹¹⁶ "ישכר חמור גרם רובץ בין המשפתיים", ומפרש רש"י: "רובץ בין התחומין בתחומי העירות כו'".

ומזה מובן ש"ארור משיג גבול רעהו" מכוון כנגד שבט ישכר.

כה. ולאח"ז נאמר "ארור משגה עור בדרך", ומפרש רש"י: "הסומא בדבר, ומשיאו עצה רעה".

היכן מצינו אצל השבטים נתינת עצה רעה, ובזה גופא (לא "משגה עור" סתם, כמו "לפני עור לא תתן מכשול"¹¹⁷, אלא) "בדרך" — הנה: מצינו בפירושו רש"י בפ' פינחס¹¹⁸, שבמנין בני נחסרו שבע משפחות, אחת משמעון ואחת מגד, וחמשה מבנימין. והסיבה לכך — "מצאתי בגמרא ירושלמית¹¹⁹ שכשמת אהרן נסתלקו ענני כבוד, ובאו הכנענים להלחם בישראל, ונתנו לב לחזור למצרים, וחזרו לאחוריהם שמונה מסעות .. ורדפו בני לוי לאחריהם להחזירם, והרגו מהם שבע משפחות".

ומזה מובן, ששבע המשפחות שהרגו הם אלו שנתנו את העצה הרעה "לחזור למצרים", ולכן, כש"רדפו בני לוי לאחריהם להחזירם", לא היתה ברירה אחרת אלא להרגם, כיון שלא רצו לחזור.

וכיון שבין שבע המשפחות שהרגו, חמשה משפחות הם מבנימין, היינו, שבענין זה הי' מעורב חצי שבט בנימין ("שהרי בעשרה בני ירד למצרים, וכאן לא מנה אלא חמשה") — הרי מובן, שאצל שבט בנימין ישנה התכונה של נתינת עצה רעה.

ולכן, "ארור משגה עור בדרך" — מכוון כנגד שבט בנימין.

כו. ולאח"ז נאמר "ארור מטה משפט גו'":

(115) פרש"י עה"פ.
 (116) ויחי מט, יד.
 (117) קדושים יט, יד (ובפרש"י).
 (118) כו, יג.
 (119) יומא פ"א ה"ה. סוטה פ"א ה"י.

הרחמים¹⁴⁹ שאינן חוזרות ריקן¹⁵⁰ — הרי זה יפעל את היציאה מהגלות, הן מהגלות הפנימי והן מהגלות החיצוני כו'¹³⁶.

* * *

לב. בנוגע לפסוק¹⁵¹ "קומי אורי" (בהפטרת יום הש"ק זה), ידועה תורת הבעש"ט — אחת משבעת התורות שאמר בש"פ כי תבוא ח"י אלול תרנ"ב, בגן עדן¹⁵² — שאמרה בנוגע לנשיאי ישראל: אתם נשיאי ישראל שמניחים תורתכם ועבודתם בשביל טובת הרבים, מה יהי עמכם — הנה עז"נ "קומי אורי" באור הפרטי להכללי כו' (עד כאן מה שנרשם מתורה זו, וכנראה שלא זכרו יותר¹⁵³).

וענין זה מהוה הוראה בנוגע לגודל הענין של התעסקות בצרכי ציבור:

ובהקדמה — שתורה זו היא התורה השביעית שאמרה הבעש"ט ביום הש"ק הנ"ל, לאחרי כל הענינים שנאמרו בתורות שלפנ"ז¹⁵⁴ [בענין "כי תבוא אל הארץ"⁴⁰, ופרטי עניני מצות ביכורים, באופן ד"ושמת בטנא¹⁵⁵ וכו' וכו'], שהיו בהם כמה עלויים דרגא לפני מדרגא, ולאחרי כל זה נאמרה התורה השביעית "בסעודתא דזעיר אנפין", שהיא בזמן של "רעוא דרעוין", שזהו הזמן הכי נעלה ביום השבת, וכמבואר בהמשך תרס"ו¹⁵⁶ שהוא בדוגמת עוה"ב שאין בו לא אכילה ולא שתי' כו'¹⁵⁷.

ודוקא אז בחר הבעש"ט לומר התורה בנוגע לנשיאי ישראל שמתעסקים בטובת הרבים — ומזה מובן גם בנוגע לכל אלו שמתעסקים בצרכי ציבור, שזהו הענין של "נשיאי ישראל" כפי ששייך אצל כל אחד מישראל גופא — שעליהם נאמר "קומי אורי".

ולהעיר, שנוסף על משנ"ת בתורה הנ"ל, הרי ידוע שהפסוק "קומי אורי כי בא אורך" קאי על דרגא נעלית ביותר, כיון שזה קשור עם מ"ש¹⁵⁸ "באורך נראה אור", שזהו אור נעלה ביותר, כמבואר במאמר ד"ה כי עמך הי"ש"ת¹⁵⁹ (כמשנ"ל במאמר¹⁶⁰).

(149) ראה לקו"ת ראה לב, סע"א ואילך.
 (150) ובכ"מ.
 (151) ר"ה יז, ב. הובא בפרש"י תשא לג, יט.
 (152) ישע"י ס, א.
 (153) ראה גם
 (154) סה"ש תרצ"ז ע' 207. וראה גם
 (155) ת"מ חס"ה ע' 162. וש"נ.
 (156) ראה גם ת"מ שם.
 (157) סה"ש שם ע' 191 ואילך.
 (158) שם, ב.
 (159) ע' תקמב.
 (160) ברכות יז, א.
 (161) תהלים לו, יו"ד.
 (162) סה"מ הי"ש"ת ע' 11 ואילך.
 (163) לעיל ע' ואילך.

הנה בעמדו לפני המלך מתבטל ממציאותו (ודוקא ע"ז נעשה הענין ד"עבד מלך כמלך"141 ועד ל"מלך" ממש"142).

ועד"ז גם בנוגע לכניסה לארץ ישראל — שצריכה להיות מתוך קבלת עול וביטול להקב"ה, בידעו שכניסתו לארץ ישראל היא (כמו כל הענינים, כולל גם הענין ד"תמליכוני עליכם", שאינו בכח עצמו, אלא) רק בכחו של הקב"ה ובכח התורה, ובאופן ד"היום הזה", ש"בכל יום יהיו בעיניך חדשים"146, הן בנוגע למ"ת — שלא לטעון שזוהי "תורה ישנה", ובמילא שייכת היא לזמנים שעברו ("אלטע צייטן"), אלא "כאילו בו ביום נצטוית כו"146, והן בנוגע לכניסה לארץ ישראל.

לא. ומזה מובן גם בנוגע למצב בארץ הקודש:

צריך לידע שברור הדבר ש"דבר אלקינו יקום לעולם"143, שכן, למרות ש"רבות מחשבות בלב איש", הנה "עצת ה' היא תקום"144, ולכן, יש להפסיק לדמיין שיוכלו לשנות משהו כו', ולבטל את כל הטענות והאמתלאות — כמובא בספרים145 ש"אתמלא" פירושה "אמת לא" — מצד החשש "פן יחסר לחמו"146, או יחסר כבודו (אף שאינו אלא כבוד המדומה...); אין להתחשב בכל ענינים אלו, אלא למלא את ציווי התורה, ע"פ הוראת הרבנים.

ולכל לראש — בנוגע למחיצה והבדלה שבין ישראל לעמים (כמו המחיצה וההבדלה שבין אור לחושך ובין יום השביעי לששת ימי המעשה), כולל גם בנוגע לארץ ישראל, ש"ברצונו נטלה מהם ונתנה לנו"147.

ויה"ר שיתבטלו כל הענינים הבלתי-רצויים, ובפרט בעמדנו בסמיכות ממש לסיום הגלות,

— ולא כמו אלו שטוענים שנמצאים כבר באתחלתא דגאולה ח"ו148, בה בשעה שהמעמד ומצב עתה הן בגשמיות והן ברוחניות הוא באופן שזקוקים לרחמיו המרובים של הקב"ה... —

וכיון שעומדים אנו בחודש אלול, שבו מאירים י"ג מדות

(141) שבועות מז, ב.
 (142) ספרי ופרש"י דברים א, ז. ועוד.
 (143) ישעי' מ, ח.
 (144) ישעי' מ, ח.
 (145) פרש"י ר"פ בראשית.
 (146) ע"פ לשון הכתוב — ישעי' נא, יד.
 (147) פרש"י ר"פ בראשית.
 (148) ראה גם

האזהרה שלא להטות משפט — נוגעת לשופטים. וענין זה שייך לשבט יהודה, שממנו היו השופטים במשך כל השנים120.

ואע"פ שגם בנוגע לשבט לוי נאמר121 "יורו משפטיך ליעקב" — הרי פסוק זה נאמר בפ' ברכה שהבן חמש למקרא לא למדו עדיין, וכשיגיע לפסוק זה, יסבירו לו, שהפירוש ד"יורו משפטיך" הוא להורות וללמד לבנ"י את המשפטים, אבל לא ענין המשפט עצמו ששייך ליהודה. ולכן, "ארור מטה משפט גו" — מכוון כנגד שבט יהודה.

כז. ולאח"ז נאמר "ארור שוכב עם אשת אביו" — ששייך לשבט ראובן, שהרי ראובן נכשל בענין זה, כמ"ש122 "וילך ראובן וישכב את בלהה פלגש אביו", "מתוך שבלבל משכבו מעלה עליו הכתוב כאילו כו", וכפי שאמר לו יעקב: "פחזו כמים גו" עלית משכבי אביך אז חללת יצועי עלה"123, ולכן האזהרה בענין זה מכוונת כנגד שבט ראובן.

ומ"ש "ארור שוכב עם כל בהמה" — הרי זה שייך במיוחד לשבט שיש לו ריבוי בהמות, וכמ"ש124 "ומקנה רב הי' לבני ראובן ולבני גד"; וכיון שיש כבר פסוק שהוא כנגד שבט ראובן, הרי מובן שהפסוק "ארור שוכב עם כל בהמה" מכוון כנגד שבט גד.

ומ"ש "ארור שוכב עם אחותו" — הרי זה שייך לשבט נפתלי, כמ"ש125 "נפתולי אלקים נפתלתי עם אחותי", והיינו, שאצלו הי' בתוקף ענין הקירוב לאחותו, ולכן יש צורך להזהירו על הענין ד"שוכב עם אחותו".

ומ"ש "ארור שוכב עם חותנתו" — שייך לשבט יוסף, כיון שאצלו הי' הנסיון עם אשת פוטיפר, שלאחרי כן נעשתה חותנתו, ולכן, כאשר מזהירים את בני" עם ענין זה, אומרים זאת ליוסף, שע"ז שעמד בנסיון בענין זה, נתן כח לבנ"י בדורות הבאים לעמוד בנסיון זה.

כת. ולאח"ז נאמר "ארור מכה רעהו בסתר":

כדי שיהי' נקל יותר להבין כנגד איזה שבט נאמר ענין זה — מפרש רש"י: "על לשון הרע הוא אומר".

וענין זה שייך לשמעון ולוי, שעליהם אמר יעקב: "שמעון ולוי

(120) ראה ב"ר פצ"ח, ח.
 (121) ברכה לג, יו"ד.
 (122) וישלח לו, כב ובפרש"י.
 (123) ויחי שם, ד.
 (124) מטות לב, א.
 (125) ויצא ל, ח.

אחים כלי חמס מכורותיהם¹²⁶, ופירש רש"י "בעצה אחת.. על יוסף, ויאמרו¹²⁷ איש אל אחיו וגו' ועתה לכו ונהגהו" [וכפי שממשיך בפי "כלי חמס", ש"אומנות זו של רציחה.. מברכת עשו היא, זו אומנות שלו היא (כמ"ש¹²⁸ "הידים ידי עשו"), ואתם חמסתם אותה הימנו" — תמורת הענין ד"הקול קול יעקב"¹²⁸], כך, שאצלם רואים את הענין דלשון הרע.

וכיון שרש"י ממשיך ש"כנגד שמעון לא כתב ארור", הרי מובן שהפסוק "ארור מכה רעהו בסתר" מכון כנגד לוי.

ומ"ש "ארור לוקח שוחד להכות נפש גו'" — שזהו ענין של "מסחר" — הרי זה שייך לשבט זבולון, כיון שזבולון הי' סוחר.

כט. וכאן רואים גודל הדיוק בפירוש רש"י, שבהוספת כמה תיבות — כמו ב"מקלה אביו ואמו", שפירושו "מזלזל", ו"משגה עור" פירושו "משיאו עצה רעה" וכו' — מתבארת השייכות של י"א הארורים לי"א השבטים.

ונקודת הדברים — שפירוש רש"י הוא באופן שכל הענינים מובנים בפשוטו של מקרא, ובלשון הירושלמי¹²⁹ על הפסוק¹³⁰ "כי לא דבר ריק הוא מכס": "ואם הוא ריק, מכס הוא", אלא שיש דברים שנתבארו על אתר, ויש דברים שנתבארו במקום אחר, וכמארז"ל¹³¹ ש"דברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר", ומה גם שה"מקום אחר" אינו מקום רחוק, שהרי גם הוא בפירוש רש"י, שהבן חמש למקרא למד כבר, ובודאי זוכר מה שלמד.

וכאן רואים גם את השייכות של המספר לתוכן הענין — כמשנת"ל שאין זו רק השוואה בענין המספר, אלא תוכן י"א הארורים הוא בהתאם לתכונותיהם של השבטים שנאמרו כנגדם, וכפי שמבאר רבינו הזקן בשער היחוד והאמונה¹³² בנוגע לחשבון ומספר האותיות, ש"החשבון מורה על מיעוט האור והחיות.. עד שלא נשאר ממנו אלא בחי' אחרונה שהוא בחי' החשבון ומספר כמה מיני כחות ומדרגות כלולות באור וחיות הזה המלוכש בצירוף זה של תיבה זו", שמזה מובן,

(126) יוחי שם, ה.

(127) וישב יט"כ.

(128) תולדות כז, כב.

(129) פאה פ"א ה"א. וש"נ.

(130) האזינו לב, מז.

(131) ברייתא דל"ב מדות טו. וראה

ירושלמי ר"ה פ"ג סה"ה. תוד"ה אלא —

כריתות יד, סע"א.

(132) ספ"ז.

שאינן זה סתם מספר שאינו שייך לתוכן הענין, אלא המספר מתאים לדרגת האור כפי שבא באופן של מיעוט כו'¹³³.

וכללות הענין בזה — שהכוונה בי"א ענינים אלו היא לשלול את כל הענינים הבלתי-רצויים, ובאופן שאצל בני"י יהי רק ענין הברכה, כהמשך הכתוב¹³⁴: "ובאו עליך כל הברכות האלה גו'", ואילו היפך הברכה יהי רק אצל הלעו"ז, וכמבואר באוה"ת¹³⁵ שכל הענינים דהיפך הברכה קאי על הס"מ כו'¹³⁶.

* * *

ל. בנוגע להערות אאמו"ר על הזהר:

"היום הזה" נאמר בנוגע לג' ענינים: בנוגע למ"ת — "היום הזה נהיית לעם"; בנוגע לר"ה — "אתם נצבים היום"¹³⁷; ובנוגע לכניסה לארץ (בשייכות לענין הביכורים) — "ארץ זבת חלב ודבש, היום הזה וגו'"¹³⁸. ומזה מובן שיש המשך, קשר ושייכות בין ג' ענינים אלו.

וכללות הענין בזה — שהן הענין של ר"ה והן ענין הכניסה לארץ ישראל באים מצד הענין דמ"ת.

ובפרטיות יותר:

ענינו של ר"ה הוא — "תמליכוני עליכם"¹³⁹, היינו, שבני"י פועלים שהקב"ה יהי מלך עליהם.

ובענין זה ניתוסף עילוי ע"י התורה — כיון שעל ידה נעשים בני"י בבחי' מלכים, כמארז"ל¹⁴⁰ "מאן מלכי רבנן", ואז נעשה הענין ד"תמליכוני עליכם" באופן נעלה יותר — שהקב"ה נעשה "מלך מלכי המלכים", כיון שגם ה"מלכים" — בני"י — בטלים אליו, והיינו, שאע"פ שמצד עצמם עומדים הם בתוקף המציאות, מ"מ, מתבטלים ממצויאותם לגבי הקב"ה, כמשל השר, שאף שבהיותו לעצמו הוא בתוקף המציאות,

(133) בענין זה הובא לדוגמא מספר 45.

ואולי הכוונה למספר דשם הוי' במילוי אלפין

— מ"ה, שנתמעט האור והחיות של שם הוי'

עצמו (ראה ע"ח שער יח (רפ"ח ניצוצין)

פ"ב), עד שנשאר רק מספר זה, ששייך לתוכן

הענין ד"מה".

(134) פרשתנו כח, ב.

(135) פרשתנו ס"ע תרצב ואילך.

(136) חסר הסיום (המו"ל).

(137) ר"פ נצבים.

(138) פרשתנו כו, ט"ז. וראה לקו"ת

ריש פרשתנו (מא, ג).

(139) ר"ה טז, סע"א. וש"נ.

(140) ראה גיטין סב, סע"א. זח"ג רנג, ב

(ברע"מ).